A°. 1835. N°. 39

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 31 Maart.

FRANKFORT, den 27sten Maart.

De dagbladen deelen thans mede het antwoord van Baden op de nota van het Zwitsersche bewind, waarbij hetzelve zich beklaagt over militaire maatregelen, die door de regering van gemeld groothertogdom ten aanzien van Zwitserland zouden genomen zijn, alsmede over het verbod, aan de handwerksgezellen gedaan, om zich naar Zwitserland te begeven. Ten opzigte van het eerste geeft Baden te kennen, dat alleen eenige voorzieningen genomen zijn, om, des noods, zonder tijdverlies, militaire hulp uit de bestaande garnisoens-plaatsen der Badensche troepen naar verwijderde punten der lands-grenzen te kunnen brengen. Ten opzigte van het verbod aan de handwerkslieden, verklaart zij, dat zulks een maatregel is, die de veiligheid van den staat, om de opgegevene redenen, vereischt. Het Zwitsersch bewind heeft dit antwoord aan de kantons medegedeeld, ten einde hun gevoelen omtrent het laatste punt mede te deelen.

— Berigten uit Weenen, van den 21sten Maart, melden, dat er gezanten naar de onderscheidene Europesche hoven zullen vertrekken, met de kennisgeving van het overlijden van Keizer *Frans* en van de troonsbeklimming van Keizer *Ferdinand*, te weten: de generaal prins *Karel Lichtenstein* naar Petersburg, Prins *Aloys Lichtenstein*, naar Londen, Prins *Alfred Schönburg* naar Parijs, Prins *Adolf Schwarzenberg* naar Berlijn, de generaal graaf *Vinzenz Esterhazy* naar Dresden, Weimar, Kassel en Brussel, Prins *Palfy* naar den Haag, de generaal graaf *Ceccopieri* naar Munchen, Stuttgart, Karlsruhe en Darmstadt, Prins *Linsky* naar Parma en Turin, graaf *Stephan Zichy* naar Modena, Florenze, Rome en Napels, graaf *Jozef Esterhazy* naar Koppenhagen en Stokholm, de kolonel graaf *Schlick* naar de beide groothertogelijke hoven van Mecklenburg, en naar dat van Oldenburg.

— Prins *Willem van Pruissen* is den 21sten dezer van Weenen naar Berlijn teruggekeerd.

— De brieven uit Konstantinopel, welke met den laatsten post te Weenen ontvangen zijn, stemmen daarin overeen, dat het Engelsche eskader nog bij Vurla lag, doch aanstallen maakte, om binnen kort naar Malta weder te keeren. De bekommering, welke de verschijning van zulk een aantal schepen op de Aziatische kust veroorzaakt had, was te Konstantinopel nog niet voorbij; inzonderheid was het handeldrijvende publiek in angst geraakt, en de verzendingen hadden bijna geheel opgehouden.

— Berigten uit Konstantinopel zelf, van den 4den dezer, behelzen het volgende: « De Engelsche vloot was, zoo als bekend is, in het midden van Februarij van Malta weder bij Vurla aangekomen. Thans zegt men, dat zij reeds van het Engelsche gezantschap aanschrijving ontvangen heeft, om naar Malta terug te keeren. Men verklaart de onverwachte verschijning dezer vloot in de Turksche wateren alleen door de overdrevene geruchten, van de te Konstantinopel ontdekte zamenzwering en de gewaande uitrustingen in de Russische havens van de Zwarte Zee; dienvolgens zou het natuurlijk zijn, dat de vloot, nadat de ongegrondheid dezer geruchten gebleken is, zich weder verwijderde. — Men verwacht te Konstantinopel het Engelsche oorlogsschip *Salamander*, hetwelk, zegt men, in last heeft, om eene naar het hof van Teheran bestemde Engelsche zending en aanzienlijke sommen gelds voor rekening van Engelsche huizen naar Trapezunt te vervoeren, van waar de reis naar Teheran over land zou voortgezet worden. Sommigen verbeelden zich nu, dat dit oorlogsschip ook nog in last heeft, om uit Trapezunt eene verkenning in de Zwarte Zee te doen, en zich zekerheid te verschaffen omtrent de steeds wederkeerende geruchten van groote uitrustingen in de Russische havens. Dezen meenen daarbij, dat deswege de Engelsche vloot vooreerst nog niet naar Malta zal terugkeeren.

In den morgen van den 4den is te Konstantinopal aangekomen het lang verwachte Egyptische fregat, hetwelk betalingen op rekening der schatting van *Mehemed-Ali* overbrengt. Omtrent het bedrag daarvan loopen de opgaven zeer uiteen; men weet slechts zoo veel, dat er deels in geld, deels in wissels 2½ millioen aan boord zijn, terwijl het overige in rijst en koffij bestaat.

PETERSBURG, den 18den Maart.

Onze dagbladen behelzen de volgende dagorde aan de armee: « Met diepe smart ontvingen wij de tijding van het overlijden van Z. M. Keizer *Frans I*, hetwelk te Weenen den 28sten Februarij (2 Maart) plaats had. Innige vriendschap verbond dezen monarch met onzen zeer beminden broeder, den in God ontslapenen Keizer *Alexander*, en ook Wij ontvingen, gedurende onze gansche regering, steeds de overtuigendste bewijzen van zijne toegenegenheid jegens ons en ons rijk. — Daar Wij de gedachtenis van Z. Keiz. M. onder onzen troepen steeds wenschen te bewaren, evenzeer als den roem van zijnen naam, verheerlijkt door daden, die hij, in verbindtenis met Keizer *Alexander I* ter bevrijding van Europa ondernam, en met gezamenlijke krachten tot welzijn der verdrukte volken volbragt; zoo bevelen wij: 1°.) Het regement grenadiers des Keizers van Oostenrijk zal van nu af regement grenadiers van Keizer *Frans I* genoemd worden, en dezen naam steeds voeren; 2°. dit regement zal 5 weken voor den in God ontslapenen keizer *Frans* den rouw aannemen, en gedurende dezen tijd de vaandel-kwasten met krip omhangen.»

MENTZ, den 23sten Maart.

Het hof van assisies ter dezer stede heeft te vonnissen over eene schrikkelijke aanklagte tegen twee vrouwen. *Margaretha Jäger*, geboren *Tolt*, van Altenheim, laatst dienstmaagd bij hare medebeschuldigde, heeft, volgens de acte van beschuldiging, acht personen, die, met uitzondering van een' enigen, alle hare naaste verwanten waren, door vergif om het leven gebragt, terwijl *Sibilla Kath. Renter*, door haar verleid zou zijn, om haren echtgenoot te vergeven, en deze misdaad onder hare medewerking gepleegd zou hebben. Te ijsselijk is zulk eene aanklagte, te afgrijselijk zulk eene daad, dan dat men zou durven wagen, daaraan geloof te slaan, alvorens zij volkomen bewezen is, voor en aleer de gezworenen hun *schuldig* uitgesproken hebben; eene moeder zou al hare kinderen, den zuigeling aan de borst vermoorden; zij zou ouders, die met éénen voet in het graf staan, die tot de grijsheid gekomen zijn, met vergif ombrengen, om hun de weinige oogenblikken te ontrooven, die zij misschien nog op aarde te leven hadden; het kan niet wezen, althans men kan niet gelooven, dat zoo iets in Duitschland geschieden kon. — Intusschen is de acte van beschuldiging gelezen, waarin alle deze feiten duidelijk vermeld zijn; *Margaretha Jäger* wordt daarbij beschuldigd, in de maand Mei 1825 haren oom *Mathias Tolt*, in Junij 1826 hare 68jarige moeder, in December 1830 haren 70jarigen vader, in Augustus 1831 haren man, in December deszelfden jaars hare tweejarige dochter *Anna Maria*, hare 10jarige dochter *Regina Susanna* en hare 5jarige dochter *Katharina* door vergift omgebragt, en eindelijk in Augustus 1833 te gelijk met de beklaagde *Sibilla Katharina Renter*, den man van laatstgemelde, op dezelfde wijze gedood te hebben; en dit alles met zoo veel overleg, dat bij de 7 op elkander gevolgde sterfgevallen van hare naaste betrekkingen niemand aan eenen geweldigen dood dacht, en een onderzoek wegens den laatsten welligt geen uitkomst zou opgeleverd hebben, bijaldien de daderes, zoo luidt de acte van beschuldiging, door haar angstig geweten niet tot bekentenis van hare daden was verleid geworden, bijaldien haar niet op den houttoren aldaar, volgens haar zeggen, een spook was verschenen, dat haar zoo in angst had gebragt, dat zij, wat zij, sints acht jaren, afgrijsselijks pleegde, nu bekende.

Margaretha Jäger is eene vrouw van 38 jaar, sterk van ligchaamsbouw, met een blozend aangezigt, bruin haar en groote oogen; op eenigen afstand schijnt zij sporen van eenen vroeger aangenamen blik te verraden; maar van nabij is zij pokdalig en leelijk; hare houding is rustig; hare kleeding is zindelijk, doch teekent geen welvaart. Hare medebeklaagde, *Sibilla Kath. Renter*, is ook 38 jaar oud; zij is eene kleine vrouw, die buitengemeen ontroerd schijnt; zij heeft eene gele huid, zwarte oogen en haren, en is zeer goed gekleed.

LONDEN, den 25sten Maart.

In het huis der gemeenten, na dat hetzelve zich vooraf in comité begeven had, is gisteren avond de heer *R. Peel* met zijne toegezegde resolutie, betreffende afkoop van tienden in Engeland en Wallis, te voorschijn getreden. Na in den aanvang van deszelfs rede het groote gewigt van dit stuk aangetoond te hebben, heeft de minister *Peel* de beide, dienaangaande door lord *Althorp* vroeger ontworpene, [illegible] elen doorloopen, en de hoofdgebreken aangevoerd, welke [illegible] s.erden, en voornamelijk derzelver doorgaan in den weg [illegible] den. Bewuste gebreken verklaarde gezegde minister in het [illegible]

nu ontworpen plan niet alleen te zullen vermijden, maar tevens dat hij, na in overweging genomen te hebben, dat tot dus verre alle beproefde gedwongene afkoop van tienden mislukt was, eindelijk tot het besluit was gekomen, dat, ten einde eenmaal tot de zoo zeer gewenschte geheele afschaffing van tienden te geraken, de eerste stap van dit huis zich noodzakelijk voor alsnu tot het daarstellen van eenen maatregel ter bevordering van eenen vrijwilligen afkoop van tienden bepalen moest. Hierna heeft de heer *Peel* de hoofdpunten van zijne resolutie tot gemeld doel verder uiteen gezet, en ten slotte gezegd, dat, in geval dezelve bij de overige leden van dit huis bijval vond, alsdan binnen kort door hem eene bill, welker duur aanvankelijk op vijf jaren bepaald en welker hoofdkenmerken met die van de tegenwoordige resolutie geheel instemmen zullen, zal voorgedragen worden. Na eene vrij lange discussie, gedurende welke ook eenige der oppositie-leden hunne tevredenheid met den hoofdzakelijken inhoud van de voorgestelde resolutie door den minister *Peel* te kennen gaven, is dezelve eindelijk zonder stemming doorgegaan.

Eergisteren heeft in het laatstgenoemde huis, bij gelegenheid van het ter tafel leggen van het rapport van de resolutie, op welke de in te brengen bill ter afschaffing der tienden in Ierland zal geschoeid zijn, en werten gevolge van de smaadredenen, lastertaal en ongegronde beschuldigingen, met welke een aantal der oppositie-leden van dit huis op nieuw het jongst gehouden gedrag en al de ministeriele handelingen van de tegenwoordige kabinetsleden overladen en aangerand hebben, zulk eene verregaande ongeregeldheid geheerscht, dat het doel van de bijeenkomst van het parlement dien avond genoegzaam geheel uit het oog verloren is, zoodat de begrootingen voor Zr. Ms. landmagt, welke alstoen aan de orde van den dag waren, door den minister *Peel* verder tot Vrijdag avond aanstaande zijn moeten verschoven worden. Bij die gelegenheid heeft de heer *Hume* tevens voorloopig kennis gegeven, van alsdan, bij het zich in comité van onderstand begeven van het huis der gemeenten, aan de gezamenlijke leden te zullen voorstellen, om de begrootingen voor de landmagt en het materieel der artillerie tot een afzonderlijk comité te verwijzen.

PARYS, den 27sten Maart.

Het aanstaande proces tegen de republikeinen, die in April des vorigen jaars gewelddadige pogingen hebben gedaan om de regering omver te werpen, blijft de oppositie-bladen voornamelijk bezig houden. De beklaagden, die van Lyon herwaarts moeten komen, zijn op weg. Door de telegraaf heeft men berigt, dat, zoo min bij hun vertrek van Lyon, als op reis tot Lapalisse toe, eenige opschudding is ontstaan. In de kamer der afgevaardigden heeft de heer *Garnier-Pagès*, bij de voortzetting van de beraadslaging over het ontwerp van wet op de verantwoordelijkheid der ministers, eene poging gedaan, om de republikeinsche partij te ondersteunen in hare pogingen, om aanvankelijk reeds allerlei moeijelijkheden voor dit proces te veroorzaken. Hij wilde in die wet ingelascht hebben vooreerst, dat de kamer der pairs als geregtshof niet zou kunnen zitten met een boven het derde der leden, uit welken zij bestaat, en ten anderen, dat beschuldigde ministers zoodanige ingezetenen tot verdedigers zouden kunnen nemen als zij verkozen. Als die bepalingen aangenomen waren, zouden dezelve de republikeinen te stade zijn gekomen, die, door zoodanige stellingen aan te nemen, het proces onmogelijk zoeken te maken. Men berekent, dat de pairs, onder welke vele oude lieden zijn, op den duur niet in grooter getal zullen kunnen vergaderd wezen, en door tot verdediger te kunnen nemen, wie men slechts verkoos, zou de deur geopend zijn, om allerlei schandaal te veroorzaken. De kamer heeft echter de voorstellen van den heer *Garnier-Pagès* met eene groote meerderheid verworpen. De president van de kamer der pairs heeft advokaten aangewezen, die de beschuldigde republikeinsche oproermakers als verdedigers zouden kunnen ter dienste staan, maar zij hebben dadelijk openlijk verklaard, dat zij het dienstaanbieden door die advokaten als eene persoonlijke beleediging zouden beschouwen, en nu hebben zij weder in de dagbladen den volgenden brief aan die advokaten doen plaatsen: « Mijne heeren. Gij zijt van ambtswege benoemd geworden, om ons voor het hof der pairs te verdedigen. Hoe veel achting men ook voor uwen ijver en kunde moet hebben, kunnen wij nogtans verklaren, dat zij ons niet dienen kunnen, omdat wij advocaten en raadslieden gekozen hebben, die ons gansche vertrouwen genieten. Wij verwittigen u dienvolgens, dat wij alle gemeenschap met u weigeren en zullen weigeren, en dat gij van ons geene de minste inlichting over de algemeene daadzaken van het proces, of over onze bijzondere positie zult ontvangen. Na zulk eene stellige verklaring, zou uwe opvolging der orders van den heer *Pasquier* (den president der pairs) in ons oog niet anders zijn dan eene vrijwillige daad van vijandschap van uwentwege; en wel verre van aan het oogmerk der wet, volgens welke ieder beschuldigde moet verdedigd worden, te voldoen, zoudt gij voor ons in dezen een hinderpaal worden. Wij moesten u schrijven, mijne heeren, om u het gewigt uwer positie te beter te doen gevoelen. Aan u staat het nu, om te oordeelen, of uwe waardigheid en die van den stand, waartoe gij behoort, u veroorloven om u aan de beschuldigden huns ondanks op te dringen, en u derhalve aan eene geregtelijke onregtvaardigheid zonder voorbeeld en aan de driften van eenen onverzoenlijken vijand medepligtig te maken."

— De verantwoordelijke uitgever van de republikeinsche *Tribune* is weder tot gevangenisstraf en eene boete van 8000 franken veroordeeld.

— Te Lyon hebben de republikeinen eene inschrijving ten behoeve hunner gevangenen geopend.

'sGRAVENHAGE, den 29sten Maart.

Blijkens het thans aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal nieuw voorgedragene ontwerp van wet, tot herziening der wet betrekkelijk de organisatie der regterlijke magt en het beleid der justitie, zal er in Drenthe weder een hof worden gevestigd, zullen de leden van de provinciale hoven niet tevens leden van de provinciale staten mogen zijn, zullen de tegenwoordige commiesen griffiers, die den graad van meester of licentiaat in de regten niet bezitten, nogtans tot commiesen-griffiers benoembaar zijn, en wordt in het ontwerp niet bepaald, dat er eene criminele regtbank te Amsterdam zal worden gevestigd, maar wel dat er eene criminele regtbank zal worden ingesteld in het [illegible] der provincie Holland, alwaar geen hof zal worden geplaatst. Voorts zijn de jaarwedden van vele der regterlijke autoriteiten verminderd, en bepalen zich de overige veranderingen tot eenige verbeteringen in de redactie der wet. Of dit nieuwe wets-ontwerp nog in de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal een onderwerp van derzelver beraadslagingen zal uitmaken, staat te bezien. Voor het oogenblik bepalen zich de afdeelingen der Tweede Kamer tot het onderzoek der in de afgeloopene week voorgedragene financiele wetten, en tot dat der aangebodene wijzigingen in de 8, 9, 10 en 11 titels van het tweede boek des wetboeks van koophandel.

— Gisteren avond is er bij den hertog *van Saxen-Weimar* eene luisterrijke musikale soirée gehouden.

— Ten gevolge eener missive van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, van 7 Maart 1834, No. 247, zijn de plaatselijke besturen onderrigt geworden, dat, vermits sommige met onbepaald verlof vertrokken leden der korpsen mobiele schutterij eigendunkelijk verzuimd hebben, de bevolene inspectien bij te wonen, door het departement van oorlog aan de chefs der evengemelde korpsen is voorgeschreven, om deze nalatige verlofgangers, door tusschenkomst van de daarbij betrokken plaatselijke besturen, bij de staven der bataljons onder de wapenen te doen roepen, met kennisgeving tevens aan die besturen, dat, wanneer de bedoelde schutters, zonder wettige redenen van [illegible] aan die oproeping niet voldoen, dezelve alsdan op den 29sten dag, na het bij die oproeping vastgesteld tijdstip, op de gewone wijze als deserteurs afgevoerd, en als zoodanig vervolgd zullen worden; terwijl wijders zij, welke zich ten gevolge van de gedane oproeping werkelijk binnen den hierboven opgegeven tijd, bij de staven hebben vervoegd, zonder wettige redenen voor hunne afwezigheid te hebben kunnen bijbrengen, met 14 dagen provoost gestraft, en daarna wederom met onbepaald verlof naar hunne gemeenten worden teruggezonden. Deze bepalingen zijn ook op de schutters-kanonniers toepasselijk.

AMSTERDAM, den 29sten Maart.

Beurs van den 27sten Maart.

Wij hebben heden Engelsche berigten van j. l. Dingsdag ontvangen; dezelve behelzen nadeelige tijdingen uit Noord-Amerika, betrekkelijk Frankrijk; doch deze berigten worden zeer in twijfel getrokken. Men was te Londen niet zonder ongerustheid betrekkelijk eenige eerstdaags te doene motien in het parlement, en gelooft, dat het ministerie, bij de motie over de kerk-bill van Ierland eene nederlaag te duchten heeft.

Uit Spanje zijn van verscheidene kanten berigten ontvangen, welke doen zien, dat de oorlogvoerende partijen nog in dezelfde positie blijven als voor 3 maanden; deze oorlog schijnt nog lang te zullen duren.

Onze fondsen-beurs was heden in eene zeer kalme houding; er ging over het algemeen niet veel om, doch konden zich geen der koersen op zijn standpunt van gisteren handhaven.

F[illegible] der prijzen: [illegible]

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. [illegible] ning; 5 pCt. $101\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{16}$ [illegible] met verkoopers. In beide syndikaat weinig omzet; oude $94\frac{3}{8}$ à 95; dito nieuwe $79\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$.

Spanje. Alle Spaansche schuldbrieven flaauw en tot lagere koersen verkrijgbaar, 5 pCt. perpetuelen $48\frac{1}{2}$ in kleine partijtjes verhandeld; 3 pCt. $28\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$; cortes à $48\frac{1}{4}$ geoffereerd; coupons derzelven $29\frac{5}{8}$, 29 à $28\frac{3}{8}$; $28\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$ [illegible]; uitgestelde $19\frac{7}{8}$ à 20 p. Ct., met eenige koopers voor Belgische rekening; met verkoopers voor Belgische rekening.

Rusland. Oude en nieuwe Russen $103\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; Russen van 1831 en 1833 $93\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; roebels $64\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$; in alle deze soorten is echter zeer weinig handel gedreven.

Oostenrijk. 5 pCt. metallieken 98⅞ à 99 kleine postjes gedaan; nieuwe Weener aandeelen 725 à 724 *f*.

Alle Zuid Amerikaansche schuldbrieven tot gevoelig flaauwere noteeringen verkrijgbaar.

Beurs van den 28sten Maart.

Onze fondsen-beurs blijft in eenen kwijnenden toestand; alle schuldbrieven zijn op nieuw achteruitgegaan, doordien van alle buitenlandsche beursen lagere noteringen afkomen, en hier geene genoegzame inkoopen geschieden, om de vlottende stukken op te nemen.

Fluctuatien der prijzen:

Holland. 2½ pCt. 55⅝, 9/16, ½, 7/16, ½ met eenigen handel; 5 pCt. 101⅞, ¾, 101 met verkoopers voor binnenlandsche rekening; kansbiljetten 25⅝ à 9/16 *f*; oude sijndikaat 94⅞; nieuwe 79¾ met verkoopers. Aandeelen handel maatschappij 105⅞ à ¾; men spreekt nog altijd van eene vermeerdering der voornoemde effekten met 10 millioen, doch geef ik u dit als gerucht.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 48 à ¼, dito 3 pCt. 28⅞ à ⅞; uitgestelde 19½ à ⅝, bij zeer weinig handel. Intusschen is slechts eene kleinigheid à 47⅞ verhandeld. Coupons derzelve 29, 28¾ à ½.

Rusland. Oude en nieuwe Russen 103⅞ à ⅝; Russen van 1831 en 1833 98⅞; dito roebels zeer geoffereerd, 69¾ met verkoopers.

Oostenrijk. Bijna geen handel in deze schuldbrieven, enkele stukken 5 pCt. metallieken à 98⅞ afgegeven.

Columbia. 2de leening 100 pond 28¾ à ⅝; coupons 5⅞ *f*; *Brazilie* 85½; *Peru* 21½ à ½.

Effecten-Societeit, 29 Maart.

De tijdingen, Woensdag en Donderdag uit Londen ontvangen, zijn voor het ministerie minder gunstig. Men wilde te Londen weten, dat uit New-York eene paketboot aangekomen was om den Amerikaanschen gezant te Parijs terug te roepen, zoodra Frankrijk niet in de schuldvordering van Amerika gehoor geven wil; deze omstandigheden hebben eenigzins nadeelig op de koersen der publieke fondsen gewerkt.

Van Parijs berigt men, dat vele troepen bijeengetrokken worden, ter gelegenheid van het *monster-proces*; echter vreest men voor geene onlusten.

De handel in publieke fondsen was heden gering.

Holland. 2½ pCt. 55 7/16 à ½; kansbiljetten 25½.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 48¼ à ⅛; 3 pCt. 28¾ à ⅝; uitgestelde 19⅝; cortes 47⅞ à ½; dito coupons 29 à 28¾: alles met weinig omzet.

Letternieuws.

De Roomsch-Katholijke Kerk zoo als zij is en zoo als zij niet is: eene Bijdrage van een Roomsch-Katholijken Nederlander, ter verdediging der Godsdienst-begrippen bij zijne geloofs- en landgenooten. 1ste stuk. Te Amsterdam, bij J. C. VAN KESTEREN. *Prijs f* 0-90. 1835.

Onze opmerkzaamheid werd onlangs door een stukje in de Noord-Brabandsche Courant op dit werkje gaande gemaakt. De schrijver toch van dit dagblad spreekt den heer VAN KESTEREN, boekhandelaar te *Amsterdam*, die hem dit stukje ter aankondiging gezonden had, op zulk eene verontwaardigende wijze aan, met zulk een hoogen ernst, en zelfs met aanhaling van verhevene spreuken, dat wij ons onverwijld naar den eersten den besten boekhandelaar begaven om zelve te zien, wat toch den man, die tot motto zijner Courant de spreuk (*quid vetat dicere verum*) *wat belet de waarheid te spreken?* gekozen heeft, beweegt, om zoo onmedoogend met een nieuw geschrift om te springen.

Doch dit alles bleef ons niet lang een geheim. Toen wij namelijk het boekje gelezen hadden, zagen wij dat het in denzelfden geest geschreven was, waarin reeds vroeger het werkje: *de Roomsch-Katholijke Kerk in Oud-Nederland, gelijk zij is, zijn kon, en zijn moest*, gesteld was; eenen geest namelijk van echte wijsbegeerte, van ware vrijzinnigheid, van hooge belangstelling in de katholijke kerk, te gelijk echter met eenen innerlijken weemoed over veel ingeslopene feilen.

De schrijver veroordeelt niemand; hij verwerpt niet zonder goede redenen; hij stelt zijne kerk op een standpunt, van waar zij hare zusterhand aan alle hare afgeweken en jongere aanverwanten toereikt. De schrijver ziet met eenen verhevenen blik in het alomvattend rijk van waarheid en deugd, en sluit niemand uit van de algemeene kerk Gods, zoo hij slechts *den Geest, die hem naar den Hemel verheft*, volgt, — en *het stof, dat hem naar de aarde trekt*, verlaat. — In deze algemeene kerk, „*hebben de leden vaak geenen anderen Bijbel, dan het groote boek der Schepping; maar zij lezen er de groote almagt des Scheppers en de nietigheid der menschen, door des* MAKERS *vinger met zonnenvuur geschreven.*” Mogelijk — zegt hij op eene plaats — *hebben deze leden geen ander altaar dan hun hart; maar een hart met zedelijke gezindheid. Ligt bezitten zij, tot hunne Godsvereering, geenen anderen tempel, dan de groote natuur, door Godes eigen hand gebouwd, waarin Hij met verkwikkende mildheid, zelf de eeuwige lampen aan het uitspansel heeft opgehangen, en zoo veel nieuwe werelden, vol nieuwe aanbidders; maar er is niet één onder allen, wiens ootmoedig gebed tot Hem niet afzonderlijk opstijgt, gehoord en verhoord wordt, en niet tevens tot een groot onoplosselijk jubellied, harmonisch met allen insmelt.*

In het 1ste gedeelte schetst ons de schrijver het onderscheid tusschen het begrip der katholijke (algemeene) kerk, in den uitgebreiden, en der katholijke, (Roomsche) kerk in den bepaalden zin. Dit stuk is ons bij uitstek bevallen; het is geheel in den vrijen toon van hem gesteld, die in het gansch Heelal slechts éénen weg ziet, dien der waarheid en der deugd.

Het tweede gedeelte over de onfeilbare Roomsch-Katholijke kerk, is in hoogst gematigden toon geschreven, en zal den katholijk leeren, wat het eigenlijke begrip dezer onfeilbaarheid in het oog van den waren aanhanger dezer kerk is; ook hierin is veel schoons en waars. Het laatste stuk is over de Roomsche kerk als de alleen zaligmakende. Niets trof ons hierin meer, dan des schrijvers vrijzinnige [illegible] over den doop, en het schoone zijner bewijsgronden [illegible] zijne stelling.

Neen, troostelooze moeder! zoo spreekt hij [illegible] *willen wij deze aankondiging sluiten, die het ontijdige verlies uwer jong verwelkte lievelingen, welke niet gedoopt hebben kunnen worden, zoo bitter beweent; neen! Gij behoeft niet te vreezen, dat zij u voor de eeuwigheid ontvallen zijn. Het is uwe kerk niet, die u deze troostelooze leer voorhoudt; het zijn vermetele menschen, die onze kerk en haren God niet kennen; menschen die geen vaders zijn. Uwe vroeg beweende kleinen zijn van uwe moederlijke borst in de vaderlijke omarming overgegaan; die vader zal hen voor zijne en uwe liefde bewaren, en de tweede dood zal niet heerschen over hen, die zoo spoedig de prooi des eersten geweest zijn! Droogt uwe tranen getroost af! God is geen harder vader dan gij moeders zijt.*

De Ondergeteekende, dankbaar voor de giften, welke hij slechts van eenigen zijner menschlievende stadgenooten ten behoeve van de bewuste dadelijk hulpbehoevende *zeven* weduwen en *vier en twintig* jonge kinderen heeft mogen ontvangen, en reeds derwaarts zijn overgemaakt, berigt bij deze, dat nog deze week (niet langer) eene geslotene bus ten huize van den bode *J. van Bem*, in de St. Walburgssteeg zal aanwezig blijven, ten einde ook den zoodanigen, bij wien geene aanvrage is geschied, gelegenheid te geven, om iets tot onderstand dier ongelukkigen bij te dragen.

Arnhem, den 30 Maart 1835.

J. VAN LEEUWEN.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 29 Maart 2 El 2 Palm 1 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 19 D.
Den 30 dito 2 El 0 Palm 7 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 14 D.

Het PLAATSELIJK BESTUUR van *BARNEVELD*, PROVINCIE *GELDERLAND*, als daartoe geauthoriseerd, zal, op Donderdag den 9den April 1835, des morgens ten 10 ure, ter Raadkamer van *Barneveld*, aanbesteden:

Het BOUWEN eener SCHOOL aldaar, voor ruim 200 Leerlingen, met de LEVERING van alle BOUW-MATERIALEN, mitsgaders TAFELS, BANKEN, enz.

De Teekening, het Bestek, en de Conditien liggen, van nu af, ter inzage der Belanghebbenden, ter Secretarie van *Barneveld*, terwijl nadere inlichtingen bij den Architect aldaar te bekomen zijn.

Barneveld, den 18den Maart 1835.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
J. B. METTENBRINCK.
Ter ordonnantie van dezelve,
De Secretaris der Gemeente,
SWEYS.

AANBESTEDING.

HEEREN BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *DEVENTER*, zijn voornemens op Vrijdag den 3den April 1835, publiek aan te besteden:

1o. Het HERSTELLEN en OPMETSELEN van een gedeelte der Kaaijmuren langs den *Yssel*.

2o. Het SCHEEPS-TIMMERWERK van de Bruggeslepen, Veerponten etc., met den ONDERHOUD van dien.

De Bestekken, volgens welke deze Bestedingen zullen geschieden, liggen ter visie op de Stads Secretarie; nadere aanwijzingen zijn te bekomen bij den Stads Bouwmeester *B. van ZALINGEN*.

Mr. *N. G. FRANCKEN*, Notaris te *Elst*, in *Over-Betuwe*, Kwartier *Nijmegen*, Provincie *Gelderland*, zal, namens den Eigenaar, ten huize der *E. de VEN AALBERS*, te *Elst*, op DONDERDAG den 23sten April 1835, bij inzet, en drie weken daarna, den 14den Mei daaraanvolgende, bij toeslag, beide des voormiddags ten tien ure, (*en zulks in plaats van op* WOENSDAG *den 22sten April en 13den Mei, zoo als bij vroegere aankondigingen was vermeld*,) in het openbaar, in perceelen en in massa's, verkoopen:

1o. De hooge en vrije HEERLIJKHEID *Loenen*, in *Over-Betuwe*, met alle de daaraan verbondene HEERLIJKE REGTEN, zoo van TIEND, JAGT en VISSCHERIJ in die Heerlijkheid, als bijzonder van het REGT VAN VOORDRAGT van Burgemeester en Secretaris in de gecombineerde Gemeente van *Loenen* en *Wolferen*, benevens dat van COLLATIE in de naburige Hervormde Gemeenten van *Herveld* en *Slijk-Ewijck*, en waartoe, als bijzonder Eigendom, verder behoort het voor eenige jaren nieuw opgebouwd HUIS *LOENEN*, met STALLING, ORANGERIE, TUINEN, BOSSCHEN, ALLEËN en BOOMGAARDEN, benevens BOUW- en WEILANDEN, voorts VIJF onderscheidene HOFSTEDEN of PACHT-HOEVEN, alles binnendijks onder *Loenen* gelegen, ten grootte te zamen, volgens de Kadastrale meting, ruim 76 Bunders, en waarbij daarenboven en gebouwen ruim 123 Bunders aan elkanderen liggende UITERWAARDEN EN RIJSWAARDEN, nevens eene buitendijksche HOFSTEDE, *de Strenoven* genaamd, en verder ERF, grootendeels onder *Loenen*, dan ten deele onder *Wolferen* en *Slijk Ewijck* gelegen, (en zulks behalven nog ruim 10 Bunders WATER- en ONLAND, voorts nog ruim 1½ Bunders BOUW- en WEILAND, onder *Herveld*.

2o. De hooge en vrije HEERLIJKHEID *Wolferen*, grenzende aan de voorgaande, met de daaraan verbonden HEERLIJKE REGTEN van TIEND, JAGT en VISSCHERIJ in die Heerlijkheid, en

waartoe voorts behooren T W E E binnendijks gelegen PACHT-HOEVEN met ERVEN, voorts BOOMGAARDEN, BOUW- en WEILANDEN, te zamen groot ruim 40 Bunders.

2o. Eenen BOUWHOF, de Hymen genaamd, gelegen onder *Herveld* voornoemd, met inbegrip van VIJF WEIDEN, onder *Loenen* liggende, zamen groot ongeveer 60 Bunders.

3o. Eenen BOUWHOF, *de Bosmolen* genaamd, gelegen onder *Slijk-Ewijck* voornoemd, met inbegrip van DRIE stukken BOUWLAND, onder *Loenen* liggende, zamen groot ongeveer 41 Bunders.

4o. Nog een perceel TEELLAND, onder *Herveld*, eene HOFSTEDE onder *Slijk-Ewijck*, en eenen TIEND, onder *Erlecom*, Gemeente *Ubbergen*, bij *Nijmegen*.

Zullende de verkoopsvoorwaarden vier weken voor den inzet, ten Kantore van voornoemden Notaris, ter visie liggen; bij wien voorts de noodige narigten, ten aanzien van dien verkoop en nopens de hoegrootheid en ligging der Goederen, te bekomen zijn. *Brieven franco.*

---

† § † Op Woensdag den 8sten April 1835, des morgens om 10 ure, zal op *Hueting*, in het *Westerdorp* onder *Vorsseveld*, publiek verkocht worden:

Een zwaar AANBEELD, SPEERHAAK, BANKSCHROEF, BLAASBALG, groote SLIJPSTEEN, NOODSTAL en verdere SMIDS-GEREEDSCHAPPEN; eene groote partij nieuw en oud IJZER, een WEEFTOUW, eenige BIJEN en BIJENKORVEN, BANDEN, WASPARS of PRAAM en meer andere GOEDEREN.

---

† § † De Notaris Mr. *J. NYHOFF* zal, op Donderdag den 2den April 1835, des voormiddags ten elf ure, bij *FLORUSSEN* aan de Steenstraat te *Arnhem*, in het openbaar, met genot van crediet, verkoopen:

Eene zeer aanzienlijke partij, meest nog zeer goede RIJTUIGEN, als REIS- en andere CALECHEN, KOETSEN, Fransche WAGENS, MANDEWAGENS, KIREBOE'S, DROSKY, TILBURYS, FOURGONS, CHAISEN, voorts eenige fraaije PAARDEN, zoo voor Rijtuig als onder de man, waaronder een uitmuntende KORTSTAART, TUIGEN, ZADELS, HOOFDSTELLEN, STANGEN, LANTAARNS, enz. Alles daags te voren en op den verkoopdag aldaar te zien.

---

† § † Tegen den eersten Mei aanstaande, wordt binnen *Arnhem* IN HUUR aangeboden een ongemeubileerd ruim en net BOVENHUIS, bestaande in zes VERTREKKEN, DROOGZOLDER en KEUKEN, en daarbij het vrij gebruik van een KELDER. — Te bevragen bij den Heer *J. W. BRANDTS, Jr.*, in de Rijnstraat aldaar.

---

† § † De DIRECTIE der NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ van *BRANDVERZEKERING*, gevestigd te *Tiel*, adverteert, dat eene algemeene Vergadering van Deelhebbers gehouden zal worden op Vrijdag den 24sten April 1800 en vijf dertig, des voormiddags ten een ure, in het Local der Groote Societeit, binnen genoemde Stad.

---

† § † *Pensions-Anstalt von JOHANN JACOB EWICH* in Barmen.

Diese Anstalt steht mit der hiesigen höheren Bürgerschule, an welcher 8 Lehrer arbeiten, in Verbindung, und nimmt Söhne von honnetten Familien zur Erziehung auf. In ihrem Zusammenwirken, bezwecken beide Anstalten eine möglichst vollständige Ausbildung aller edlen Kräfte des jungen Menschen; Aneignung einer würdevollen Gesinnung, erzeugt durch Glaubenskraft und Lebensweisheit; ferner einen möglichst zweckmäßigen Unterricht in allen denjenigen Kenntnissen und Geschicklichkeiten, welche dem künftigen Kaufmanne, Fabrikanten, Oekonomen, [illegible] etc. als tüchtige Vorbereitung zu diesen Fächern erfoderlich sind; dann Erziehung zum feinern Anstand im Leben, Uebung sämmtlicher Körperkräfte, und endlich sorgfältige Wartung und Pflege des jugendlichen Leibes nach den bewährtesten Regeln der Diätetik.

Wer die seit 28jähriger Praxis erprobten Ansichten des Unterzeichneten näher kennen lernen will, findet solche in seinem HUMAN, der Lehrer einer niederen und höheren Volksschule in seinem Wesen und Wirken (Wesel bei Bagel, 2 Theile. Preis 2 Thlr.); ferner in seiner Schrift: Was thut unserm erziehenden Unterrichte Noth? (Elberfeld bei Schönian. *Preis 15 Sgr.) — und unter den pädagogischen Zeitschriften Teutschlands besonders in der Allgemeinen Darmstadter Schulzeitung mit Unterzeichnung seines Namens näher erörtert. Wer aber über den Erfolg seiner pädagogischen Wirksamkeit, so wie über seinen Charakter etc. nähere Auskunft verlangt, wende sich gefälligst an gebildete Bewohner Barmens.*

Barmen,
im Regierungsbezirk Düsseldorf, 1835.

JOH. JACOB EWICH,
Lehrer der hiesigen höheren Bürgerschule.

Nähere Auskunft ertheilt das Handlungshaus Wz. B. A. N. D. H. E. S. in Arnhem; Briefe portofrey.

B O U R I C I U S,
ALGEMEENE POSTWAGEN DIENSTEN.

Met den eersten April eerstkomende, zal van *Nijmegen* des morgens ten 9 ure eene Diligence naar *Arnhem* rijden en na de aankomst der Koninklijk Pruissische Snelpost langs den regter Rijnoever te *Arnhem*, van daar des namiddags ten 2 ure 15 minuten over *Amersfoort* naar *Amsterdam*, alwaar die reizigers dus voortaan des avonds ten 11 ure aankomen zullen.

Voor als nog brengt dit retour, der van *Amsterdam* op *Kleef* rijdende wagen geene verandering in de andere bestaande diensten der Onderneming te weeg.

Het vervoer der reizigers, langs den linker Rijnoever zelve van *Kleef* afkomende, heeft plaats met de reeds bestaande des morgens ten 4 ure uit *Nijmegen* vertrekkende Diligence der Onderneming naar *Utrecht*, *Amsterdam*, *Rotterdam*, *'s Hage*, *Breda* en *Zwolle*.

De dienst van *Amsterdam* naar *Kleef*
Vertrekt van *Amsterdam* 's morgens ten 7 ure 30 minuten.
» *Arnhem* 's middags » 4 »
» *Nijmegen* » » 6 »
Aankomst te *Kleef* 's avonds ten 9 ure.

Arnhem, den 28sten Maart 1835.

De Ondernemer en Hoofd-Administrateur,
BOURICIUS.

---

† § † *CARAMELLI*, [illegible] de tegenwoordige Vrijmarkt, bij den Heer *J. H. O. BERT*, *in het Hôtel der Nederlanden*, uitgepakt zijn met een groot Assortiment PLATEN, STEENDRUKKEN, MATHEMATISCHE INSTRUMENTEN, VERFDOZEN, ALBUMS, enz. enz. alsmede met eene partij ENGELSCHE WERKEN, als: STAAL-GRAVURES, KEEPSAKES, ANNUAL PITTORESQUE, en meer andere van die soort. — Hij belast zich met het belijsten van Platen en Teekeningen, en verzoekt een iegelijks gunst en recommandatie.

KUNST-IJZER-FABRIEK.

ALFRED RICHARD SEEBASS, uit *Berlijn*, heeft de eer aan het geachte Publiek te berigten, dat hij alhier voor de eerste maal gearriveerd en uitgepakt is, gedurende de Vrijmarkt, bij den Schrijnwerker *HYRENS*, op de Markt te *Arnhem*, en voorzien is van eene groote partij naar den laatsten smaak vervaardigde MODE-ARTIKELEN, voor Heeren en Dames, als: Armbanden, Sevignés, Spelden, Elastieke op eene nieuwe wijs bewerkte Oorbellen, Halskettingen, Colliers, Heerenspelden, Sleutels, Horologie-haken en Horologie-kettingen, Mantel-sloten, Ringen van allerhande soorten, Chemisetten-knoopen, Vingerhoeden, Vuurstalen met en zonder Zwamdozen, Gespen, Ceintuursloten, Elastieke Geldbeurzen voor Dames, enz.

GROOTE VOORWERPEN.

Horologie-kasten, Reuklampen, Brievendrukkers, [illegible], Lichtschermen met doorschijnende Schilderstukken, [illegible], Standbeelden van beroemde Mannen en Basreliefs, Garenhaspels, Naaischroeven met Springvedern, Messendragers, Nachtlampen, Toiletspiegels, Kandelaars enz. alsmede een voorraad van Berlijnsche Nieuw-Zilver-waren, Hand-Harmonika's en andere Nieuwigheden.

Hij durft zich vleijen, dat de bovengemelde voorwerpen tot dus verre, voor het grootste gedeelte, alhier nooit verkrijgbaar zijn geweest, en dezelve de aandacht van het geëerde Publiek overwaardig zijn. Zij zijn tot de laagste Fabrieksprijzen verkrijgbaar gesteld. Hij verzoekt de Heeren en Dames zijn Magazijn te komen bezoeken.

CIRQUE OLYMPIQUE ROYALE.

Op heden Dingsdag, den 31sten Maart, en volgende dagen, des avonds precies ten 6½ ure, in de Groote Tent bij de Velper-Barrière, Groote Voorstellingen in de Rijkunst en gedresseerdheid der Paarden.

BERIGT AAN DEN BESCHAAFDEN STAND.

Het 2de Stuk van een ALGEMEEN AANHANGSEL op het WOORDENBOEK van *KUNSTEN* en *WETENSCHAPPEN*, in 8 deelen, bewerkt door wijlen den Heer *G. NIEUWENHUIS* en te *Zutphen* van 1820—1829 in het licht verschenen, is door *J. F. THIEME* te *Nijmegen*, uitgegeven en, ten behoeve der Bezitters van genoemd Woordenboek, alom verzonden. —Van de 3300 gedrukte Exemplaren des Hoofdwerks, zijn nog slechts weinige completen bij gezegden Uitgever voorhanden, op best druk-mediaan à *f* 45-50 en op zwaar velin à *f* 60-50.

Nog is bij denzelven uitgegeven en alom verzonden:

GEDENK AAN UWE BESTEMMING! Eene waarheid zoekende en waarheidlievende Bijdrage tot de Geschiedenis des *Hemels*, der *Aarde* en van den *Mensch*, mitsgaders van de Lotgevallen, ontwikkelingen [illegible] ving der Afstammelingen [illegible] voorzien van 2 Tabellen; door [illegible] 8vo *f* 2.

*** *C. CAMPAGNE*, te *Tiel*, heeft den 24sten Maart aan Heeren Burgemeester en Wethouders zijner woonplaats, ter vertaling in het Nederduitsch vertoond:

E. W. LOHN, *Biblisches Sach Wörterbuch, zum Handgebrauche für Landschullehrer und Seminaristen, Leipzig 1834.*

---

§ § § De Tandmeester *DE HAAN*, van *Zwolle*, zal te spreken of te ontbieden zijn tot Donderdag den 2den April over alle MOND-GEBREKEN, ten Huize van *J. S. KAMPS*, Logement- en Stalhouder te *Arnhem*.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.